

Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen (1979:429);

SKSFS 1993:2

beslutade den 3 december 1993.

Sakord: skogsvård

Utkom från trycket
den 18 december 1993

Ändringar införda t.o.m. SKSFS 2008:8.

Utöver införda ändringar har beslutats tillägg till dessa föreskrifter och allmänna råd genom SKSFS 2007:1 och 2007:5. Dessa tillägg innehåller speciella regler tillkomna i anledning av stormen Gudrun, gällande för stormområdet och är inte med i denna uppdaterade version.

Till ledning för hänsyn enligt 30 § skogsvårdslagen vid användning av kvävegödselmedel på skogsmark har beslutats allmänna råd SKSFS 2007:3. Dessa är inte med i denna uppdaterade version.

Beträffande produktion för saluföring, saluföring samt införsel för saluföring av skogsodlingsmaterial finns i SKSFS 2002:2 föreskrifter och allmänna råd till 7 § skogsvårdslagen. I SKSFS 1998:2, 2002:4 och 2007:4 finns föreskrifter om avgifter i samband med sådan verksamhet. Nu angivna regler är inte med i denna uppdaterade version.

Innehållsförteckning

Inledning			3
.....			
Allmänna bestämmelser			
Skogsmarksbegreppet	(till	2	3
§).....			
Anläggning av skog på skogsmark			
Skyldighet att anlägga ny skog (till 5 §).....			4
Föryngringsåtgärder (till 6 §).....			5
Användning av skogsodlingsmaterial och utländska trädarter	(till	7	8
§).....			

Avverkning av skog på skogsmark

Avverkningsformer och lägsta tillåtna avverkningsålder (till 10 §)...	13
Högsta tillåtna avverkningsareal (till 11 §).....	16
Förhandsbeslut (till 13 §).....	17
Anmälan om avverkning, skyddsdikning och hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen (till 14 §)	17

Krav på tillstånd till avverkning m.m.

Tillstånd till avverkning av svårföryngrad skog eller skyddsskog (till 16 §).....	19
Tillstånd till avverkning av svårföryngrad skog för byggande av skogsbilväg (till §).....	17 20
Tillstånd till avverkning av fjällnära skog (till §).....	18 20
Samråd med rennäringen (till §).....	20 20
Hänsyn till rennäringen (till §).....	21 21

Ädellövskog

Ädla lövträd (till §).....	22 21
Ädellövskog (till §).....	23 22
Undantag från kravet att bevara ädellövskog (till §).....	25 22
Tillstånd till avverkning av ädellövskog (till §).....	27 23

Insektshärjning

Skyddsåtgärder (till §).....	29 23
------------------------------	-------

Hänsyn till naturvården, kulturmiljövården och rennäringen

Hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen (till §)	26
Hänsyn till rennäringen (till §).....	31 33

Tillsyn

Säkerhet för återväxtåtgärder (till 36 §).....	34
Avgifter (till 37 §).....	35

Bilaga					
Virkesförrådsdiagram	(till	5	och	10	36
§§).....					
Ikraftträdande m.m.				36

Skogsstyrelsens författningssamling

ISSN 0347-5212

Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen (1979:429)

Utkom från trycket
den 18 december 1993

beslutade den 3 december 1993.

Sakord: skogsvård

Skogsstyrelsen föreskriver följande med stöd av 7, 8, 11, 12, 15, 18, 24, 29, 30, 36 och 38 §§ skogsvårdsförordningen (1993:1096).

Inledning

Dessa föreskrifter och allmänna råd avser tillämpningen av skogsvårdslagen (1979:429) och skogsvårdsförordningen (1993:1096). I det följande anges dock endast vilken paragraf i skogsvårdslagen som föreskrifterna och de allmänna råden avser.

Med föreskrifter avses bindande bestämmelser som reglerar enskildas och myndigheters handlande. Av 38 § skogsvårdslagen framgår att vissa bestämmelser är direkt straffsanktionerade medan andra är det först sedan ett beslut fattats i det enskilda fallet.

Med allmänna råd avses sådana rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende. Allmänna råd är inte bindande för vare sig myndigheter eller enskilda.

till 2 § skogsvårdslagen

Allmänna råd

Bedömningen av om marken kan producera minst en kubikmeter virke om året per hektar bör göras med utgångspunkt i den produktion som är möjlig med inhemska trädslag och lämplig skötsel. Hänsyn bör därvid inte tas till den produktionsökning som kan uppnås genom åtgärder som förbättrar markens produktionsförmåga.

Mark som är lämplig för virkesproduktion bör inte betraktas som skogsmark, när marken används för ett annat ändamål och denna användning inte kan förenas med virkesproduktion. Till skogsmark bör därför inte räknas mark som används t.ex. för julgransodling eller energiskogsodling.

Med mark som ligger helt eller i huvudsak outnyttjad bör avses sådan skogsmark som omfattas av bestämmelserna i 5 § första stycket 2 och 3 skogsvårdslagen. Sådan mark bör inte tas i anspråk för virkesproduktion om avverkning eller återväxtåtgärder kan komma att skada särskilda värden för naturvärden, kulturmiljövärden eller rennäringen. Detsamma bör gälla när jordbruksmark tillfälligt har tagits ur jordbruksproduktion i samband med att ändringar skett i ägar-, drifts- eller marknadsförhållanden.

till 5 § skogsvårdslagen

Allmänna råd

När beståndets grundtyvägda medelhöjd är tio meter eller högre, bör bedömningen av om markens virkesproducerande förmåga inte tas till vara på ett godtagbart sätt (5 § första stycket 1 skogsvårdslagen och 2 § skogsvårdsförordningen) göras med ledning av virkesförrådsdiagrammet i bilagan. I äldre bestånd som har eller kan väntas få en särskilt hög kvalitet bör ett något lägre virkesförråd kunna godtas. Diagrammet bör användas för barrskog, björkskog och blandade barr- och björkskogar.

När den grundtyvägda medelhöjden är lägre än tio meter, bör bedömningen göras med ledning av antalet huvudplantor eller stammar i beståndet. Markens virkesproducerande förmåga bör då anses inte tillvaratagen på ett godtagbart sätt, när antalet huvudplantor eller motsvarande stammar är mindre än hälften av det antal huvudplantor som enligt föreskrifterna till 6 § skogsvårdslagen bör finnas på den aktuella växtplatsen. Den virkesproducerande förmågan bör dock aldrig anses tillvaratagen på ett godtagbart sätt då antalet plantor eller stammar är mindre än 500 per hektar. Enbart plantor eller stammar som är i huvudsak jämnt fördelade över arealen bör medräknas. När medelhöjden närmar sig tio meter, bör kravet på antal stammar kunna sänkas något.

Skogens tillstånd bör anses vara uppenbart otillfredsställande (5 § första stycket 3 skogsvårdslagen och 2 § skogsvårdsförordningen), när beståndets virkesförråd är mindre än två tredjedelar av det förråd som krävs i första stycket. Hit bör hänföras sådan skog där orsaken till det låga virkesförrådet ligger minst 20 år tillbaka i tiden räknat från bedömningstillfället.

till 6 § skogsvårdslagen

Föryngringsåtgärder

Föreskrifter

När det behövs för att få en tillfredsställande återväxt eller för att återväxten skall utvecklas väl, skall lämpliga skärm- eller fröträäd i tillräckligt antal lämnas kvar vid avverkning. Av samma skäl skall avverkning av restskog, hyggesrensning, markberedning, åtgärder mot försumpning efter avverkning samt utglesning av skärm ske.

Tillfredsställande återväxt

Föreskrifter

Krav på tid

Längsta tillåtna tid för att få ett tillfredsställande plantuppslag genom naturlig föryngring är i södra Sverige utom Gotland 5 år räknat från det år då skyldigheten att anlägga ny skog uppkom. I norra Sverige och på Gotland är motsvarande tid 10 år och på de svagaste markerna i de inre delarna av norra Sverige 15 år.

Om det finns särskilda skäl med hänsyn till den lokala erfarenheten av naturlig föryngring och tillståndet på den aktuella föryngringsarealen vid den tillåtna tidens utgång, får Skogsstyrelsen besluta att tiden förlängs med högst 5 år.

Med södra Sverige avses Götaland samt Svealand utom Dalarnas län och Torsby kommun i Värmlands län. Till norra Sverige räknas Norrland samt Dalarnas län och Torsby kommun i Värmlands län.

Krav på trädslag

Vid anläggning av ny skog skall sådana trädslag användas som med hänsyn till växtplatsens förutsättningar kan ge en tillfredsställande virkesproduktion.

Krav på täthet

Vid senaste tidpunkt för hjälpplantering skall det i beståndet finnas minst så många huvudplantor som behövs för att trygga återväxten av en skog av tillfredsställande täthet. Plantorna skall vara i huvudsak jämnt fördelade över arealen.

Senaste tidpunkt för hjälpplantering är den tidpunkt då en skogsodling eller en naturlig förnygring senast kan kompletteras med plantor som bedöms ha förutsättningar att ge en tillfredsställande virkesproduktion.

Huvudplantor är plantor av för växtplatsen lämpliga trädslag som med hänsyn till kvalitet, utvecklingsstadium och skaderisk har förutsättningar att utvecklas väl och därför är lämpliga att ingå i det framtida beståndet.

När tallskog, granskog eller björkskog anläggs, skall det vid senaste tidpunkt för hjälpplantering finnas minst så många huvudplantor som anges i tabell 1.

Med tall-, gran- eller björkskog avses här bestånd vars plantantal till minst 7/10 består av tall, gran respektive björk.

Tabell 1. Lägsta antal huvudplantor som skall finnas per hektar vid senaste tidpunkt för hjälpplantering.

	Ståndorts- index H100	Stamantal/hektar		
		i allmänhet	i svårförnygrad skog i norra Sverige	efter anläggning av barrträdsdominerad blandskog enligt särskilda regler om bidrag till anläggning av skog på områden med stormfäld skog
Tallskog*	T28+	2 300	1 800	2 300
	T24	2 000	1 600	2 000
	T20	1 700	1 300	1 700
	T16	1 300	1 000	1 300
	T12	1 100	900	1 100
Granskog	G36+	2 300	-	1 900
	G32	2 000	1 600	1 600
	G28	1 800	1 400	1 400
	G24	1 500	1 200	1 200
	G20	1 100	900	1 100
	G16	900	700	900
Björkskog	Alla	2 000	1 500	2 000

*) Gäller även contortatall

För växtplatser med ståndortsindex mellan de i tabellen angivna värdena eller skog med annan trädslagsblandning än den angivna skall jämkning ske mellan värdena i tabell 1, där så kan ske.

Antalet huvudplantor per hektar och plantornas fördelning över arealen beräknas genom provytetaxering med cirkelytor om 10 m². Vid taxeringen godtas högst 5 huvudplantor per provyta. Minsta avstånd som godtas mellan huvudplantor är 0,6 meter.

Plantorna skall anses vara i huvudsak jämnt fördelade över arealen om andelen nollytor är högst 10 procent för ståndortsindex T14 respektive G22 och högre samt högst 20 procent för lägre ståndortsindex. Med nollyta avses en provyta med 3 meters radie som saknar huvudplantor.

Taxeringen skall utföras så att resultatet är statistiskt godtagbart.

Allmänna råd

Förlängning av längsta tillåtna tid för att få ett tillfredsställande plantuppslag kan vara aktuell t.ex. vid naturlig föryngring i sumpskog.

Vid bedömning av vilka trädslag som kan ge en tillfredsställande virkesproduktion på växtplatsen bör hänsyn tas till jordarten, vegetationstypen, klimatet, markens lutning och fuktighet samt därmed markens bonitet. Vidare bör hänsyn tas exempelvis till risken för skador genom viltbetning och - vid naturlig föryngring - fröträdens egenskaper såsom kvalitet och virkesproducerande förmåga.

När ny skog anläggs genom plantering bör, för att det vid senaste tidpunkt för hjälpplantering skall finnas minst det antal huvudplantor som anges i tabell 1, planteringen ske med ett betydligt större antal plantor än som anges där. För att bedöma hur många plantor som behövs vid planteringen bör hänsyn tas bl.a. till markbehandling, klimat, risk för skador och andra faktorer som påverkar avgången för olika trädslag.

Återväxtvård

Föreskrifter

Om naturlig föryngring eller skogsodling inte uppfyller eller bedöms inte komma att uppfylla de krav som ställs under rubriken "Krav på täthet", skall hjälpplantering snarast utföras.

Allmänt

Föreskrifter

Dessa föreskrifter gäller användning av sexuellt förökat skogsodlingsmaterial vid skogsodling med undantag för sådan odling som sker för vetenskapligt ändamål vid universitet, högskolor och andra svenska forskningsinstitutioner.

För skogsodling får endast användas skogsodlingsmaterial som kan ge skogsbestånd som har goda förutsättningar att utvecklas väl och som kan utnyttja marken för tillfredsställande virkesproduktion.

Förflyttning av skogsodlingsmaterial av vissa lövträd

Föreskrifter

Bok (*Fagus silvatica*), vårtbjörk (*Betula pendula*) samt ek (*Quercus pedunculata* [robur] och *Quercus sessiliflora* [petraea]) av Europeisk härkomst får användas för skogsodling endast om skogsodlingsmaterialets härkomst är antingen nordligare än lat. 51° N eller ostligare än long. 20° O.

Förflyttning av skogsodlingsmaterial av tall och gran.

Föreskrifter

Med ett skogsodlingsmaterials härkomst avses ortsangivelsen för det bestånd varifrån skogsodlingsmaterialet hämtats.

Skogsstyrelsen fastställer i särskild ordning vilka härkomstlatituder som skogsodlingsmaterial från tall- och granfröplantager skall anses ha vid användning.

Med fröplantage avses en särskilt anlagd plantering för fröproduktion.

När gran från östra Europa används enligt tabell 3 skall skogsodlingsmaterial från Lettland anses ha härkomstlatituden 56°30', Vitryssland 55°30', Nordöstra Polen 55°, Södra Polen 51° samt Slovakien och Rumänien 50°.

Tall och gran får i samband med skogsodling användas endast enligt tabellerna 2 och 3. Förflyttning i höjdlid skall begränsas så att förnyrningsresultatet inte riskeras.

Tabell 2. Tall. För odling på viss latitud och höjd över havet anges i respektive ruta den sydligaste och den nordligaste tillåtna härkomstlatituden. Alla latitudangivelser avser hela breddgrader, "55" innebär 55°00' till 55°59'.

Höjd över havet för odlingsplats	TALL Härkomstlatituder: För skogsodling tillåtna härkomster															
800-899									62-67							
700-799						60-65	61-66	62-67	63-68	64-**						
600-699						60-64	61-66	62-67	63-68	64-**	65-**	66-**				
500-599						59-64	60-65	62-67	63-68	64-**	65-**	66-**	67-**			
400-499						57-62	58-63	60-65	61-66	62-67	64-**	65-**	66-**	67-**		
300-399		55-58	55-59	55-60	56-61	58-63	59-64	60-65	62-67	63-68	65-**	66-**	67-**	68-**		
200-299		55-58	55-59	55-60	56-61	57-62	58-63	60-65	61-66	62-67	64-**	65-**	67-**	68-**		
100-199	55-57	55-58	55-59	55-60	56-61	57-62	58-63	59-64	60-65	62-67	63-68	64-**	66-**			
0-99	55-57	55-58	55-59	55-60	56-61	57-62	58-63	59-64	60-65	61-66	62-68	64-**				
Latitud för odlingsplats	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68		

** ingen begränsning för nordligare material

Tabell 3. Gran. För odling på viss latitud och höjd över havet anges i respektive ruta den sydligaste och den nordligaste tillåtna härkomstlatituden. Alla latitudangivelser avser hela breddgrader, "55" innebär 55°00' till 55°59'.

Höjd över havet för odlingsplats	GRAN															
	Härkomstlatituder: För skogsodling tillåtna härkomster															
800-899										60-64						
700-799							58-62	59-63	60-64	61-65	62-66					
600-699							57-61	58-62	60-64	61-65	62-66	63-67	64-68			
500-599							57-61	58-62	59-63	60-64	62-66	63-67	64-68	65-**		
400-499						55-60	56-61	57-62	59-63	60-64	61-65	63-66	64-68	65-**		
300-399		50-57	51-58	53-59	54-60	56-61	57-62	58-63	59-64	61-65	62-66	63-68	65-**	66-**		
200-299		50-57	51-58	52-59	54-60	55-61	56-62	58-63	59-64	60-65	61-66	63-67	64-68	65-**		
100-199	50-56	50-57	50-58	52-59	53-60	54-61	56-62	57-63	58-64	60-65	61-66	62-67	64-68			
0-99	50-56	50-57	50-58	51-59	52-60	54-61	55-62	56-63	58-64	59-65	60-66	62-67				
Latitud för odlingsplats	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68		

** ingen begränsning för nordligare material

Allmänna råd

Vid förflyttning av skogsodlingsmaterial bör stor hänsyn tas till odlingslokalens klimat och förutsättningar för skogsodling i övrigt. Detta har särskild betydelse vid skogsodling i svårföryngrad skog i norra Sverige och i kärva lägen över huvud taget. Det är t.ex. inte lämpligt att i norra Sverige flytta skogodlingsmaterial från kustnära områden till höglägen i inlandet.

I svårföryngrad skog i norra Sverige har skogsodlingsmaterial av lokal härkomst av tall låg överlevnad. Där bör nordligare härkomster användas eller fler plantor än normalt sätts ut.

Vegetativt förökat skogsodlingsmaterial

Föreskrifter

Användning av vegetativt förökat skogsodlingsmaterial inom en brukningsenhet får inte, med det undantag som anges i 2 st, ske i sådan utsträckning att den areal som föryngrats med sådant material uppgår till mer än fem procent av arealen produktiv skogsmark.

Även om den begränsning som angetts i 1 st skulle överskridas får alltid inom en brukningsenhet vegetativt förökat skogsodlingsmaterial användas på en areal uppgående till högst 20 hektar.

Annat vegetativt förökat skogsodlingsmaterial än som kommer från en sådan godkänd frökälla som avses i Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 2002:2) till skogsvårdslagen (1979:429) angående produktion och saluföring m.m. får inte användas för skogsodling.

Plantering av vegetativt förökat skogsodlingsmaterial omfattande minst 0,5 hektar skall anmälas till Skogsstyrelsen minst sex veckor innan planteringen påbörjas. Anmälan skall innehålla karta utvisande var planteringen skall ske, samt uppgifter om fastighetsbeteckning, markägare och frökälla.

Utländska trädarter

Föreskrifter

Skogsmarkens ägare skall i förväg till Skogsstyrelsen anmäla när han avser att använda skogsodlingsmaterial av utländska trädarter på en areal om minst 0,5 hektar.

Contortatall¹⁾ får, med de undantag som anges nedan, inte användas för skogsodling på högre höjd mellan latitud 60° och 68° än vad som framgår av figur 1. Söder om latitud 60° får - med undantag för Värmlands och Örebro län - contortatall inte användas. Inom Värmlands och Örebro län får contortatall inte användas för skogsodling söder om 59°30'.

¹⁾Utöver de inskränkningar som anges här för användning av contortatall gäller dessutom 9 § skogsvårdsförordningen, där det bl.a. sägs att utländska trädarter får användas "endast i undantagsfall". Skogsstyrelsens anser att innebörden härav bör vara att odlingsarealen med contortatall bör minska under den närmaste femårsperioden och i genomsnitt uppgå till högst 14 000 hektar per år. Ett enskilt år bör denna areal kunna överskridas med högst 2 000 hektar.

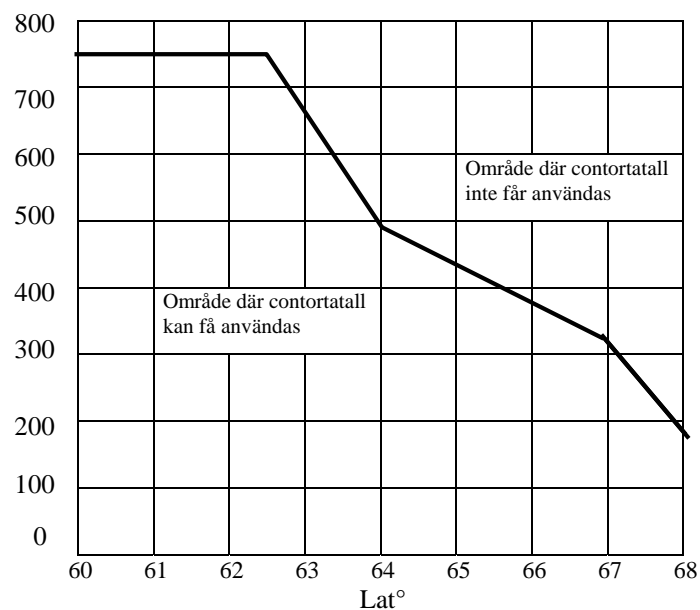
Contortatall får vidare inte användas i sådana lägen där inhemska trädslag erfarenhetsmässigt inte har tillräcklig hårdighet för skogsodling eller på marker med ståndortindex T24 eller G24 och högre index. Contortatall får dessutom inte användas närmare nationalparker och naturreservat än en kilometer.

För skogsodling med contortatall söder om latitud 60° får Skogsstyrelsen medge undantag, om det finns särskilda skäl för sådan odling på starkt aspbemängda föryngringsytor med ståndortsindex T20 eller G20 och lägre index eller för försöksverksamhet som dokumenteras i en särskild plan.

Vid avverkning skall, när contortatall avses användas vid föryngring, trädsamlingar och enstaka äldre, grövre träd av inhemska trädslag sparas för att ingå i det nya beståndet.

Höjd över havet, m

Figur 1

till 10 § skogsvårdslagen

Avverkningsformer

Föreskrifter

För att en avverkning skall anses vara ändamålsenlig för återväxt av ny skog genom naturlig föryngring skall normalt kvarlämnas lämpliga skärm- eller fröträd i tillräckligt antal. Avverkningen skall vidare utföras så att fröproduktion, frögroning och planttillväxt gynnas. För att vara ändamålsenlig för återväxt av ny skog genom skogsodling skall avverkningen skapa lämpliga förutsättningar för frögroning eller plantetablering och planttillväxt.

Avverkning som främjar skogens utveckling skall gynna sådana trädslag som med hänsyn till växtplatsens förutsättningar kan ge en tillfredsställande virkesproduktion. Stamantalet och virkesförrådet efter avverkning skall vara tillräckligt för att tillvarata markens virkesproducerande förmåga. De kvarlämnade träden skall i huvudsak vara jämnt fördelade över arealen. Skador på kvarlämnade träd skall så långt möjligt undvikas.

Allmänna råd

Avverkning som är ändamålsenlig för återväxt av ny skog kan utföras som traktuggning, som genast sänker virkesförrådet till en nivå där skyldighet att anlägga ny skog inträder. Vid sådan avverkning kan skärm- eller fröträd kvarlämnas. Avverkning som är ändamålsenlig för återväxt av ny skog kan också, på mark som är lämplig för naturlig föryngring, utföras som successiv utglesning. Sådan utglesning leder först på sikt till att virkesförrådet blir så lågt att skyldighet att anlägga ny skog uppstår.

Avverkning som främjar skogens utveckling kan utföras som röjning eller gallring. Virkesförrådet efter sådan avverkning bör i barrskog inte understiga den nivå som anges i bilagan. I äldre bestånd som har eller kan väntas få en särskilt hög kvalitet bör ett något lägre virkesförråd kunna godtas. Diagrammet bör användas då beståndets virkesförråd till minst 7/10 består av barrträd.

Bestånd som kan vara lämpliga för sådana åtgärder som bör kunna föranleda undantag från 10 § första stycket torde ofta kunna återfinnas under målklassen "Naturvård skötsel" i en s.k. grön skogsbruksplan eller motsvarande dokument. Andra exempel på åtgärder som ofta bör kunna föranleda dispens är avverkning för s.k. naturvårdsbränning samt

avverkning i tätortsnära skog med stor betydelse för friluftsliv och rekreation. Även åtgärder för att skydda, förstärka eller återskapa värdefulla kulturmiljöer bör ofta kunna komma ifråga för dispens.

Ett beslut om undantag bör normalt begränsas till att gälla i fem år.

Lägsta ålder för föryngringsavverkning

Föreskrifter

Föryngringsavverkning får inte ske i bestånd med lägre ålder än den som anges i tabellerna 4 och 5 samt i föreskrifterna nedan för lövträd.

Med föryngringsavverkning avses annan avverkning än sådan röjning eller gallring som främjar skogens utveckling och som inte har till syfte att skogsmarken skall tas i anspråk för annat ändamål än virkesproduktion.

Tabell 4. Lägsta tillåtna ålder för föryngringsavverkning i bestånd vars virkesförråd till minst hälften består av tall och/eller gran.

Tabellen gäller vid avverkning i BD, AC, Z och Y län.

Gran, ståndortsindex	G28	G24	G20	G16	G12
Tall, ståndortsindex	T28	T24	T20	T16	T12
Ålder, år	65	70	80	90	100

Tabell 5. Lägsta tillåtna ålder för föryngringsavverkning i bestånd vars virkesförråd till minst hälften består av tall och/eller gran.

Tabellen gäller vid avverkning i andra län än BD, AC, Z och Y län.

Gran, ståndortsindex	G36	G32	G28	G24	G20	G16	G12
Tall, ståndortsindex			T28	T24	T20	T16	T12
Ålder, år	45	50	60	65	70	80	90

Lägsta tillåtna ålder för föryngringsavverkning i bestånd som omfattas av 23 § skogsvårdslagen och vars virkesförråd till minst hälften består av ask är 50 år, av bok 80 år och av ek 90 år. För övriga bestånd som omfattas av 23 § skogsvårdslagen samt för bestånd vars virkesförråd till minst hälften består av björk, asp eller al är motsvarande åldersgräns 35 år.

För växtplatser med annat ståndortsindex eller bestånd med annan trädslagsblandning än ovan skall jämkning ske mellan de angivna åldrarna, där så kan ske.

Bestånd där det föreligger skyldighet att anlägga ny skog enligt 5 § skogsvårdslagen får avverkas även om det inte uppnått lägsta tillåtna ålder. Detsamma gäller, i samband med förnygringsavverkning på intilliggande mark, bestånd av ringa storlek som försvårar ett rationellt skogsbruk.

Med ålder avses grundtyevägd medelålder. Vid åldersbestämningen räknas inte fröträd, överståndare och underväxt. Medelåldern bestäms genom att antalet årsringar räknas vid 1,3 meters höjd. För barrträd görs tillägg för normalt antal år till denna höjd enligt tabell 6. För lövträd görs motsvarande tillägg.

Tabell 6. Normalt antal år till brösthöjd.

Gran, ståndortsindex	G22+	G16-G20	G12-G14
Tall, ståndortsindex	T22+	T16-T20	T12-T14
Tillägg, år	10	15	20

Om det finns särskilda skäl, får Skogsstyrelsen medge undantag från föreskrifterna.

Allmänna råd

Undantag från föreskrifterna bör bl.a. kunna medges om skogen är skadad eller om avverkningen leder till en jämnare åldersfördelning inom brukningsenheten. Undantag bör också kunna medges för att bevara och utveckla ett områdes natur- och kulturmiljövärden samt för avverkning i tätortsnära skog med stor betydelse för friluftsliv och rekreation.

Ett beslut om undantag bör normalt begränsas till att gälla under fem år.

till 11 § skogsvårdslagen

Föreskrifter

SKSFS 1993:2

På brukningsenheter som är större än 1 000 hektar produktiv skogsmark gäller utöver den begränsning som anges i 12 § skogsvårdsförordningen att den areal som föryngringsavverkas under fem på varandra följande år sammanlagt inte får överstiga fem årsarealer. På brukningsenheter som är större än 5 000 hektar får vidare den areal som föryngringsavverkas under ett enskilt år inte överstiga 1,5 årsareal. Genom att fastställa en avverkningsplan för högst tio år kan Skogsstyrelsen – efter ansökan av skogsmarkens ägare – medge att årsareaerna fördelas på annat sätt under den fastställda perioden.

Årsarealen beräknas enligt följande:

Årsareal = brukningsenhetens produktiva skogsmarksareal x arealfaktor x korrektionsfaktor

Arefaktorn och korrektionsfaktorn bestäms enligt tabellerna 7 och 8.

Tabell 7

Brukningenshetens bonitet (m ³ sk/ha och år)	Arefaktor	Omloppstid (år)
<4	0,009	110
4-8	0,011	90
>8	0,014	70

Tabell 8

Arealandel som är äldre än omloppstiden I tabell 7 (%)	Korrektionsfaktor
0-25	1,4
26-50	1,8
51-75	2,2
>75	2,8

Allmänna råd

Undantag från föreskrifterna bör kunna medges bl.a. om skogen är skadad eller om andelen kalmark och skog yngre än 20 år har ökat av

andra skäl än avverkning. Detsamma bör gälla om andelen kalmark och skog yngre än 20 år har ökat för att sådan skog som omfattas av 5 § första stycket 3 skogsvårdslagen i tidigare eller nuvarande lydelse har avverkats och föryngrats.

till 13 § skogsvårdslagen

Allmänna råd

Förhandsbeslut bör kunna begäras av skogsmarkens ägare eller den som på annat sätt förfogar över skog på brukningsenheten.

Till 14 § skogsvårdslagen

Anmälan om föryngringsavverkning

Föreskrifter

Anmälan skall göras även för föryngringsavverkning som skall ske på grund av att skogen skadats (5 § 1 st 1 skogsvårdslagen) eller för att skogstillståndet är uppenbart otillfredsställande (5 § 1 st 3 skogsvårdslagen).

Av kartan/kartskissen skall framgå de större skogliga impediment, de hänsynskrävande biotoper, de värdefulla kulturmiljöer, de lokaler för växt- och djurarter och de skyddszoner där hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen planeras, enligt vad som angetts i hänsynsredovisningen på anmälningsblanketten.

Anmälan om avverkning för annat ändamål

Föreskrifter

Anmälan behöver inte göras för avverkning av område som skall användas för verksamhet, vars tillåtlighet prövats enligt annan lag, t.ex. kraftledning, annan väg än skogsbilväg, järnväg, bostadsbebyggelse, industrimark, salutäkt, golfbana och skidanläggning.

I anmälan skall anges när och för vilket ändamål skogsmarken skall tas i anspråk efter avverkningen.

Föreskrifter

Anmälningsskyldigheten är begränsad till sådant uttag efter föryngringsavverkning som är avsett för användning eller vidareförädling i yrkesmässig verksamhet.

Allmänt

Föreskrifter

Anmälan skall göras skriftligt på blankett eller i elektronisk form i enlighet med vad Skogsstyrelsen fastställer. Om det finns särskilda skäl, får Skogsstyrelsen medge att uppgifterna lämnas i annan skriftlig eller elektronisk form.

Varje blankett med tillhörande karta/kartskiss och redovisning av återväxtåtgärder samt natur- och kulturmiljöhänsyn får inte innehålla mer än en behandlingsenhet. Med behandlingsenhet menas i dessa föreskrifter ett sammanhängande markområde, eller, om olika delområden avgränsas av i landskapet förekommande linjeelement av ringa bredd, exempelvis vägar, vattendrag, våtmarker och kraftledningar, av flera områden som tillsammans bör anses som en behandlingsenhet.

När tillstånd till avverkning krävs enligt 16 § eller 27 § skogsvårdslagen behöver anmälan om avverkning enligt 14 § skogsvårdslagen inte göras.

Den som enligt 12 kap. 6 § miljöbalken har anmält åtgärd eller verksamhet för samråd skall även anses ha gjort anmälan enligt 14 § skogsvårdslagen, när sådan anmälan erfordras.

Allmänt

Allmänna råd

Med skogsbränsle bör avses grenar, toppar och stubbar som tas ut i avsikt att användas som bränsle.

Exempel på när linjeelement är av ringa bredd kan vara om bredden inte är mer än omkring 50 meter. Större bredd kan accepteras i vissa fall, t.ex. vid avverkning på myrholmar eller av beståndsrester i stormskadad skog under förutsättning att delområdenas planerade återväxt- och hänsynsåtgärder är likartade.

För att en avverkning ska få påbörjas tidigare än sex veckor från tidpunkten för anmälan bör sådant undantag kunna antas leda till en påtaglig nytta för fastighetsägaren eller en innehavare av avverkningsrätt samtidigt som det inte bör kunna antas medföra olägenhet av betydelse för naturmiljön, kulturmiljön eller rennäringsområdet.

De omständigheter som åberopas för undantag bör inte rimligen ha kunnat förutses.

I områden där det finns indikationer om särskilt höga natur- och kulturmiljövärden i eller i anslutning till avverkningsområdet eller i nedströms närbelägna sjöar och vattendrag, i tätortsnära skog med stor betydelse för friluftsliv och rekreation och i områden med särskilt höga värden för rennäringsområdet bör det anses finnas särskild risk för att ett undantag kan leda till olägenhet av betydelse för naturmiljön, kulturmiljön eller rennäringsområdet.

Exempel på särskilda skäl kan vara,

- behov av att byta avverkningsobjekt pga. för årstiden onormala väderleksförhållanden som medför försämrade åtkomst till planerad avverkning,
- möjlighet att nå avverkningsobjekt som normalt har dåliga bärighetsförhållanden, t.ex. vid tillfälligt tjälad mark,
- behov av att snabbt upparbeta skadad skog efter stormfällning, snöbrott, brand, svamp- eller insektsangrepp, eller
- samordning med pågående avverkning när flyttningskostnaderna för avverkningsmaskin, för det fall dispens inte medges, kan antas bli oproportionerligt höga i förhållande till bedömd intäkt från den tilltänkta avverkningen.

till 16 § skogsvårdslagen

Föreskrifter

Ansökan om avverkningstillstånd och redovisning av vad sökanden avser att göra för att tillgodose naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen skall göras skriftligt på blankett eller i elektronisk form i enlighet med vad Skogsstyrelsen fastställt. Om det finns särskilda skäl, får Skogsstyrelsen medge att ansökningen och redovisningen sker i annan skriftlig eller elektronisk form.

till 17 § skogsvårdslagen

Föreskrifter

Med skogsbilväg avses en väg huvudsakligen avsedd för skogsbrukets behov där virkestransport kan ske med lastbil.

Vid beräkning av nyttan (båtnaden) av vägen för skogsbruket skall möjlig och planerad takt och omfattning av avverkning och skogsvård beaktas. Hänsyn skall också tas till annan skoglig nytta av vägen.

till 18 § skogsvårdslagen

Allmänna råd

Vid bedömning av hyggets storlek har bl.a. natur- och kulturmiljövärden, rennäringens intressen, förnygringsbetingelser, skogstillstånd, topografi, lokalklimat, huggningsform och angränsande skogs ålder betydelse. Mellan två hyggen inom en brukningsenhet bör det finnas skog som utgör minst en behandlingsenhet eller ett större skogklätt impediment.

Normalt kan förnyringen på ett hygge anses säkerställd när medelhöjden är omkring 2,5 meter för tall och omkring 1,5 meter för gran. När stamantalet ligger nära gränsen för skyldighet att anlägga ny skog enligt 5 § skogsvårdslagen bör medelhöjden vara högre.

till 20 § skogsvårdslagen

Föreskrifter

Innan förnygringsavverkning eller avverkning för byggande av skogsbilväg påbörjas inom renskötselns året-runt-marker skall skogsmarkens ägare bereda berörd sameby tillfälle till samråd. Med berörd sameby avses den sameby inom vars betesområde avverkningen avses ske. Samrådet skall omfatta avverkningen med efterföljande skogsvårdsåtgärder.

Om brukningsenheten är mindre än 500 hektar produktiv skogsmark, behöver den berörda samebyn inte beredas tillfälle till samråd för hyggen som är mindre än 20 hektar, i fjällnära skog 10 hektar, produktiv skogsmark inom brukningsenheten. Samråd skall dock ske om avverkningen berör för rennäringen särskilt viktig hänslavbärande skog, rastbete, arbetshage, flyttled eller om hygget ansluter till kalmare eller

plantskog som sammanlagt med det planerade hygget överstiger 20 hektar, i fjällnära skog 10 hektar, inom brukningsenheten. För större brukningsenheter än 500 hektar produktiv skogsmark kan parterna komma överens om motsvarande lättnad i samrådet.

Till ansökan om tillstånd eller anmälan om avverkning inom renskötselns året-runt-marker skall, där samrådsskyldighet föreligger, fogas ett skriftligt bevis om att berörd sameby beretts tillfälle till samråd.

Allmänna råd

Vid samrådsmötena, som bör ske minst en gång om året för större skogsägare med årligen återkommande skogsbruksåtgärder, bör ett protokoll upprättas som justeras av båda parter. Av protokollet bör klart framgå vilka områden och åtgärder som berörts vid samrådet, vad som överenskommit och vilka skiljaktiga uppfattningar som kvarstår.

Förutom aktuella åtgärder bör samrådet mer översiktligt behandla planerade åtgärder för en 3-5-årsperiod. Avser samrådet avverkning för byggande av skogsbilväg bör även planerade avverkningar och skogsvårdsåtgärder inom vägens båtnadsområde för den närmaste 5-årsperioden redovisas.

En part kan kalla personal från Skogsstyrelsen till samrådet.

till 21 § skogsvårdslagen

Föreskrifter

Redovisningen av vad sökanden avser att göra för att tillgodose rennäringens intressen skall göras skriftligt på blankett som Skogsstyrelsen fastställt. Om det finns särskilda skäl, får dock Skogsstyrelsen medge att samma uppgifter lämnas i annan skriftlig form.

till 22 § skogsvårdslagen

Allmänna råd

Begränsningen till inhemska träslag bör innebära att t.ex. rödek och sykomorlön inte räknas som ädla lövträd.

till 23 § skogsvårdslagen

När andelen lövträd och ädla lövträd i ett plantbestånd inte kan bestämmas med ledning av trädens grundyta, bör andelen i stället bestämmas genom att antalet stammar av dessa trädslag beräknas i förhållande till det totala antalet stammar i beståndet.

Med skogsbestånd bör avses en grupp av träd eller plantor som växer tillsammans och som karaktäriseras av viss enhetlighet beträffande ålder och trädslagsblandning. Avgränsningen av bestånd bör dock inte göras på ett sådant sätt att syftet med bestämmelserna om ädellövskog motverkas. Olikåldrig ädellövskog som kan bli föremål för likartad skogsskötselåtgärd bör därför anses vara ett bestånd. En fastighetsgräns bör inte anses skilja bestånd. Som skogsbestånd bör däremot inte räknas träd eller plantor som växer så glest att området kan betraktas som kalmare.

Trädbestånd på betesmarker, som tillfälligt inte används för bete i samband med att ändringar skett i ägar-, drifts- eller marknadsförhållanden, bör omfattas av 23 § första stycket 2 skogsvårdslagen, när övriga förutsättningar är uppfyllda.

till 25 § skogsvårdslagen

Allmänna råd

Undantag från 25 § första stycket skogsvårdslagen bör kunna medges, om ädellövskogen växer på för sådan skog olämplig mark och det inte kan anses vara av särskilt intresse från naturvårdssynpunkt att ädellövskogen bevaras. Undantag bör även kunna medges, om ädellövskogen är av mindre intresse från naturvårdssynpunkt. Mindre intresse från naturvårdssynpunkt kan föreligga om skogen har lågt värde för växt- och djurlivet, landskapsbilden och friluftslivet. Vid denna bedömning bör hänsyn tas till beståndets storlek, vegetationstyp och läge i förhållande till andra ädellövskogar.

Undantag bör vidare kunna medges, om nyplantering av ädellövskog har gett dåligt resultat på nedlagd jordbruksmark.

Om ny skog anlagts med andra trädslag än ädla lövträd, kan beståndet på grund av ett rikligt lövuppslag komma att omfattas av 23 § skogsvårdslagen. Undantag bör då kunna medges för hjälpplantering eller röjning som leder till att beståndet upphör att vara ädellövskog.

Om Skogsstyrelsen beslutar att ny ädellövskog skall anläggas på ett annat ställe inom brukningsenheten, bör den nya skogen vara av samma storleksordning som den skog som upphör att vara ädellövskog.

till 27 § skogsvårdslagen

Föreskrifter

Ansökan om avverkningstillstånd och redovisning av vad sökanden avser att göra för att tillgodose naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen skall göras skriftligt på blankett som Skogsstyrelsen fastställt. Om det finns särskilda skäl, får dock Skogsstyrelsen medge att ansökningen och redovisningen sker i annan skriftlig form.

Allmänna råd

I samband med att avverkningstillstånd meddelas kan Skogsstyrelsen besluta att avverkningen skall ske genom successiv utglesning eller att i anläggningen av ny ädellövskog skall ingå t.ex. skärm av annat trädslag, hyggesrensning, markberedning, skogsodling och åtgärder till skydd mot vilt. I beslutet kan också anges inom vilken tid åtgärderna skall vara utförda.

till 29 § skogsvårdslagen

Allmänt

Föreskrifter

För tillämpningen av föreskrifterna har landet indelats i områdena A, B och C.

Med område A avses Transtrands, Särna och Idre socknar i Dalarnas län samt de delar av Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län som ligger väster och norr om

- a) länsvägarna 573 och 504 i Jämtlands län (länsgränsen mot Dalarnas län - Lillhärdal - Sveg),
- b) järnvägen Sveg - Östersund - Gällivare,
- c) vägarna 45, E 10, 394, 395 och 403 i Norrbottens län (sträckan Gällivare -finska gränsen vid Pajala).

Med område B avses de delar av Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län som ligger öster om den gräns som beskrivs för område A samt Västernorrlands län.

Med område C avses Gävleborgs län, Dalarnas län utom Transtrands, Särna och Idre socknar samt alla län söder därom.

Föreskrifterna gäller även på mark som inte är skogsmark. De gäller dock inte

- skadad skog på skogliga impediment,
- gran inom område A,
- skog inom område som omfattas av naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § jordabalken, om ett syfte med avtalet är att gynna förekomsten av död ved.

Med råa barrträd och rått barrvirke avses sådant obarkat stamvirke av barrträd som är lämpligt som yngelmaterial för märgborrar, sextandade barkborrar eller åttatandade barkborrar.

Om det finns särskilda skäl, får Skogsstyrelsen medge undantag från föreskrifterna.

Skadad skog

Föreskrifter

När mer än 5 m³sk råa barrträd skadats inom ett hektar genom storm, snöbrott, brand eller på annat sätt, skall den volym skadade träd som överstiger 5 m³sk utforslas eller göras otjänlig som yngelmaterial för märgborrar, sextandade barkborrar eller åttatandade barkborrar före de tidpunkter som anges under rubriken "Virkeslagring".

Röjnings-, hyggesrensings- och avverkningsrester

Föreskrifter

Vid röjning, hyggesrensning och avverkning får inom ett hektar kvarlämnas högst 250 längdmeter råa barrträd och rått barrvirke som överstiger 7 cm i diameter på bark. Av dessa får högst 50 längdmeter vara grövre än 15 cm. Vid beräkningen av antalet längdmeter inräknas dock inte den första halvmeter av granrotstock.

Föreskrifterna gäller dock inte

- inom område B och C för gran som avverkas den 1 augusti - 30 september, om diametern är mindre än 15 cm på bark,
- inom område A och B för tall som avverkas den 1 juni - 15 juli,
- inom område C för tall som avverkas den 15 maj - 15 juli.

Virkeslagring

Föreskrifter

Inom område A och B får rått tallvirke som avverkats före den 1 juni inte lagras efter den 15 juli. Inom område C får sådant virke, om det avverkats före den 15 maj, inte lagras efter den 1 juli.

Inom område B och C får rått granvirke som avverkats före den 1 juli inte lagras efter den 1 augusti.

Föreskrifterna gäller dock inte

- virke som före insekternas svärmning behandlas så att det inte kan tjäna som yngelmaterial för märgborrar, sextandade barkborrar eller åttatandade barkborrar,
- då åtgärder vidtas efter insekternas svärmning så att inte någon ny insektsgeneration av märgborrar, sextandade barkborrar eller åttatandade barkborrar kan lämna virket i skogen,
- virke som lagras vid skogsindustri,
- tallvirke som inom område A och B lagras i terminal som den 15 juli omfattar minst 5 000 m³f tallvirke eller inom område C i terminal som den 1 juli omfattar minst 5 000 m³f tallvirke,
- granvirke som lagras i terminal som den 1 augusti omfattar minst 5 000 m³f granvirke.

Allmänna råd

Rått barrvirke kan behandlas så att det inte kan tjäna som yngelmaterial eller så att någon ny insektsgeneration inte kan lämna virket t.ex. genom att

- virket barkas senast två veckor före de tidpunkter då lagringförbud inträder för obehandlat virke,
- de tre översta lagren i en välta med granvirke av standardlängd täcks med överdrag eller välta med annat barrvirke täcks helt. Täckningen bör ske före insekternas svärmning,
- de tre översta lagren i en välta med granvirke, som lagts i vältan före insekternas svärmning, transporteras till skogsindustri eller

terminal efter svärmningen men senast den 1 augusti eller barkas senast två veckor före samma datum,

- virket bevattnas. Tallvirke bör bevattnas minst två veckor och granvirke minst fyra veckor före de tidpunkter då lagringsförbud inträder för obehandlat virke. Bevattningen bör pågå i minst åtta veckor och omfatta minst 50 mm vatten per dygn,
- virket lagras i vatten minst två veckor före de tidpunkter då lagringsförbud för obehandlat virke inträder och lagringen pågår minst två veckor,
- virket behandlas med insekticider före insekternas svärmning. Sådan behandling bör ske endast om ingen av de ovan angivna skogsskyddsåtgärderna kunnat vidtas.

till 30 § skogsvårdslagen

Allmänt

Föreskrifter

Dessa föreskrifter om den hänsyn som skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen gäller vid all skötsel av skog, även på mark som inte är skogsmark.

Föreskrifterna gäller i det enskilda fallet i den utsträckning de inte är så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras (intrångsbegränsning). Denna begränsning gäller dock inte föreskrifterna under rubriken "Skogliga impediment".

Med uttrycket "skador skall undvikas eller begränsas" avses i föreskrifterna att skador skall undvikas helt, om det är möjligt inom ramen för intrångsbegränsningen, eller i annat fall begränsas så långt det är möjligt inom denna ram.

Om det inte är möjligt att inom ramen för intrångsbegränsningen ta all den hänsyn som föreskrifterna kräver, skall hänsyn i första hand tas till de arter som enligt Naturvårdsverkets beslut den 11 maj 2005 är rödlistade i kategorierna akut hotade, starkt hotade, sårbara eller missgynnade.

Hänsynen till naturvårdens intressen skall utformas så, att den biologiska mångfalden gynnas så mycket som möjligt.

Om föreskrifterna inte har följts och detta har medfört skada, skall följande åtgärder vidtas. Värdefulla kulturmiljöer skall återställas när så är möjligt. Stigar skall rensas från avverkningsrester och lagas när det

behövs för framkomligheten på dem. Barrträdsplantor som planterats skall tas bort från skyddszoner på nedlagd jordbruksmark. Vattendrag skall rensas från avverkningsrester och deras naturliga lopp återställas efter körskador.

Om det finns särskilda skäl, får Skogsstyrelsen medge undantag från föreskrifterna.

Allmänna råd

Den markanvändning som avses i föreskrifterna ovan om intrångsbegränsning bör avse markanvändningen inom berörd del i enlighet med 31 kap. miljöbalken (1998:808).

Kraven på hänsyn kan innebära att produktiva områden av liten ekonomisk betydelse undantas från skogsbruksåtgärder, t.ex. föryngringsavverkning. Som sådana områden kan i normalfallen - beroende på virkesvärdet - anses skogsmark upp till 0,5 - 1,0 hektars storlek.

När det finns möjligheter att i skogsskötseln efterlikna naturliga eller äldre kulturbetingade störningar i skogen, bör dessa möjligheter beaktas.

Skogliga impediment

Föreskrifter

På skogliga impediment som är större än 0,1 hektar gäller förbud mot avverkning, skogsvårdsåtgärder och gödsling. Enstaka träd får dock avverkas om naturmiljöns karaktär inte förändras därav.

Allmänna råd

Naturmiljöns karaktär förändras vanligen om de grövre träden avverkas.

Trädslagsblandning

Föreskrifter

Vid skötseln av barrskog skall inslag av lövträd behållas, om växtplatsen är lämplig för sådana träd.

Hänsynskrävande biotoper och värdefulla kulturmiljöer i skogen**Föreskrifter**

Skador till följd av skogsbruksåtgärder skall undvikas eller begränsas i och invid hänsynskrävande biotoper och värdefulla kulturmiljöer i skogen.

För biotoper och kulturmiljöer som omfattas av 7 kap. miljöbalken (1998:808) respektive 2 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. gäller de nämnda bestämmelserna i stället för dessa föreskrifter.

Allmänna råd

Exempel på vad som kan vara hänsynskrävande biotoper och värdefulla kulturmiljöer i skogen är

- örtrika områden längs dråg, bäckar, åar och andra vattendrag,
- raviner, klyftor och blockmarker samt berg- och rasbranter,
- områden vid källor och källpåverkad mark,
- kärr och småvatten,
- strand- och sumpskogar med naturskogskaraktär,
- tidigare åkerholmar som ingår i skogsmark,
- äldre skog på uddar och mindre öar i hav, sjöar, vattendrag och myrmarker,
- övergivna torpställen med inägomark, förvildade trädgårdar och fäbodvallar,
- äldre lövträdsbestånd med stor mängd död ved,
- igenvuxna hagmarker och lövängar som varit trädbevuxna under flera trädgenerationer,
- äldre hassellundar,
- äldre skogsbeten med gruppställda träd och gläntor,
- urskogsrester,
- yngre brandfält,
- äldre hållmarksskog,
- örtrika bestånd på kalkrika marker,
- kvarnar, sågar och anordningar för flottning vid vattendrag,
- odlingsrösen, stenmurar och äldre brukningsvägar,
- kolbottnar och tjärframställningsplatser,
- slättermyrar och översilningsängar inklusive dämmen och kanaler,
- renvallar och samevisten.

Växt- och djurarter

Föreskrifter

Skador till följd av skogsbruksåtgärder skall undvikas eller begränsas för växt- och djurarter som enligt Naturvårdsverkets beslut den 11 maj 2005 är rödlistade i kategorierna akut hotade, starkt hotade, sårbara eller missgynnade. På samma sätt skall hänsyn tas till spelplatser för tjäder och till växt- eller djurarter som är ovanliga i regionen.

Däggdjur och fåglar som är rödlistade får inte utsättas för allvarliga störningar under sin fortplantningstid.

Allmänna råd

Rödlistade och för regionen ovanliga växt- eller djurarter förekommer ofta i hänsynskrävande biotoper och ädellövskogar men också på lokaler som inte påtagligt avviker från omgivande skog.

För däggdjur och fåglar infaller fortplantningstiden normalt under perioden den 1 mars - 31 juli. För havsörn och kungsörn börjar den känsliga perioden redan omkring den 1 januari. I Västerbottens och Norrbottens län bör havsörn och kungsörn skyddas från störningar mellan den 1 februari och den 31 augusti. Bivråk bör anses störningskänslig till den 31 augusti i hela landet.

Skyddszoner

Föreskrifter

Skyddszoner med träd och buskar skall lämnas kvar mot skogliga impediment, utmed hav, sjöar, vattendrag och öppen jordbruksmark samt vid bebyggelse i sådan utsträckning som behövs av hänsyn till växt- och djurlivet, kulturmiljön och landskapsbilden.

Vid skogsplantering på nedlagd jordbruksmark skall en skyddszon utmed sjöar, vattendrag och öppen jordbruksmark samt vid bebyggelse lämnas oplanterad eller planteras med lövträd.

Träd, trädssamlingar och döda träd

Föreskrifter

Vid all avverkning skall av hänsyn till växt- och djurlivet, kulturmiljön och landskapsbilden buskar och enstaka träd eller trädsamlingar lämnas kvar. När det finns grova lövträd, ovanliga trädslag, träd av mycket hög ålder, döende och döda träd, hålträd, boträd och träd som kan utvecklas till boträd samt kulturpåverkade träd, skall i första hand sådana träd lämnas kvar.

Allmänna råd

Exempel på träd, buskar och döda träd som bör lämnas kvar är

- äldre vindfällen, högstubbar och torrakor,
- äldre träd invid myrstackar, stenmurar, hägnader, ägogränser och i rösen,
- bärande träd och vårdträd samt träd som tidigare hamlats liksom äldre vidkroniga träd i igenvuxna kulturmarker,
- träd med spår av äldre kultur, t.ex. träd med ristningar,
- äldre lövträd i barrskog såsom ek, bok, sälg, asp och vårtbjörk,
- hassel och lind,
- ovanliga träd och buskar, t.ex. idegran, lundalm, vresalm, getapel, tibast och trädformig hagtorn,
- genetiskt märkliga träd, t. ex. ormgran och flikbladig björk,
- växtgeografiskt märkliga förekomster eller utposter av träd.

Buskar, träd, trädsamlingar, döda träd och vindfällen som lämnats kvar vid avverkningen bör så långt möjligt skyddas vid följande skogsvårdsåtgärder.

Inom områden som inte påverkats av kalavverkning och som därför varit kontinuerligt trädbevuxna under flera trädgenerationer bör buskar och träd eller trädsamlingar lämnas kvar så att den ekologiska kontinuiteten så långt möjligt bevaras. Exempel på sådana områden kan vara sumpskogar och ädellövskogar.

Hyggen

Föreskrifter

Hyggens storlek och form skall anpassas till natur- och kulturmiljön. En begränsning av hyggens storlek skall eftersträvas.

Allmänna råd

Anpassningen av ett hygges storlek och form bör ske bl.a. till omgivande skog, terrängförhållanden och bebyggelse. Storleken är även beroende av i vilken utsträckning träd och trädsamlingar lämnas kvar på hygget. Mellan två större hyggen inom en brukningsenhet bör det finnas skog som utgör minst en behandlingsenhet eller ett större skogklätt impediment. I annat fall bör ett nytt hygge inte tas upp förrän skogen på det äldre hygget lämnat plantskogsstadiet. Anpassningen till natur- och kulturmiljön underlättas vid samverkan över fastighetsgränserna.

Nära tätorter och i skärgårdar är det särskilt angeläget att hyggesstorleken begränsas.

Skador på mark och i vatten

Föreskrifter

Skador till följd av skogsbruksåtgärder skall undvikas eller begränsas på mark och i vatten.

Vid avverkning skall näringsläckage till sjöar och vattendrag begränsas. När skogsgödsling, skogsmarkskalknings, vitaliseringsgödsling, kompensationsgödsling eller spridning av bekämpningsmedel utförs, skall det ske så att skador på miljön undviks eller begränsas. När träddeklar utöver stamvirket tas ut ur skogen skall, när så erfordras, åtgärder vidtas före, i samband med eller efter uttaget så att skador inte uppstår på skogsmarkens långsiktiga näringsbalans.

Framkomligheten på allmänt nyttjade stigar, stigar av kulturhistoriskt intresse samt permanenta spår och leder får inte försvåras genom att avverkningsrester lämnas eller genom att körskador förorsakas. Markberedning och plantering får inte utföras på sådana stigar och leder.

Allmänna råd

Näringsläckage kan begränsas om det vid avverkning i anslutning till sjöar och vattendrag sparas kantzoner med träd och buskar.

Behovet av skyddsdikning kan där förhållandena så medger minskas genom att en skärm kvarlämnas, genom att markberedning sker i form av högläggning eller genom att skyddsdikning kombineras med dessa åtgärder. Skyddsdikning och dikesrensning bör utföras så att läckage av

näringsämnen och transport av slam till sjöar och vattendrag begränsas. Diken bör om möjligt avslutas innan de når sjöar och vattendrag. På erosionsbenägna marker bör skyddsdikning undvikas.

Maskiner bör användas så, att skador på mark och vatten begränsas. Transporter i anslutning till åar och bäckar bör ske med stor försiktighet. Körning i bäckfåror bör, utöver vad som är nödvändigt för att passera vattendragen, undvikas. Särskild försiktighet bör iaktas vid fiskförande vattendrag. Transporter med tyngre maskiner bör så långt möjligt undvikas på fuktig mark vid sådan väderlek att kraftig spårbildning kan väntas. Stor försiktighet bör iaktas vid användning av drivmedel och oljor i skogen.

I barrskog kan skador på näringsbalansen vid uttag av träddelar utöver stamvirke begränsas om merparten av barren lämnas kvar, så jämnt spridda som möjligt över det avverkade området. Ovann nämnda skador kan även undvikas eller begränsas genom tillförsel av mineralnäring (t.ex. aska). Utan tillförsel av mineralnäring bör uttag inte ske mer än en gång under ett bestånds omloppstid. Vidare bör uttag inte ske på starkt försurade marker utan tillförsel av mineralnäring. På marker med hög kvävebelastning kan uttaget även omfatta barren, under förutsättning att tillförsel av mineralnäring sker. Utan tillförsel av mineralnäring bör uttag intse ske på torvmarker.

Vid användande av aska vid vitaliseringsgödsling och kompensationsgödsling bör, för att undvika eller begränsa skador på miljön, askans mängd, form och sammansättning samt tidpunkt för åtgärden väljas så att kväveutlakning och förluster av tillförd näring begränsas. Exempelvis bör askan ha sitt ursprung i biobränsle samt vara stabiliserad och långsamlöslig. Dessutom bör den totala tillförseln av skadliga ämnen (t.ex. tungmetaller) under ett bestånds omloppstid inte överstiga den bortförsel av sådana ämnen som sker genom det totala biomasseuttaget. Vid kompensationsgödsling bör sammantaget under ett bestånds omloppstid inte mer än 3 ton aska TS (torrsbstans) tillföras per hektar.

Skogsstyrelsen har meddelat allmänna råd (SKSFS 2007:3) för användning av kvävegödselmedel på skogsmark.

Skogsbilvägar

Föreskrifter

När skogsbilvägar byggs, skall skador undvikas eller begränsas på natur- och kulturmiljön.

Allmänna råd

Skogsbilvägnätet bör ges en sådan utformning att det inte blir onödigt tätt. Detta kan ofta åstadkommas genom att vägar samordnas över fastighetsgränser och genom att de inpassas i vägnätsplaner. Vid planeringen bör alternativa vägsträckningar övervägas. Sträckningen bör anpassas till terrängen. Väggtan bör inte göras bredare än nödvändigt. Vägens skärningsländer och bankhöjder bör begränsas. Vägar bör inte anläggas i direkt anslutning till sjöstränder och vattendrag. Vägtrummor bör läggas så, att vandringshinder för vattenlevande djur undviks.

till 31 § skogsvårdslagen

Allmänt

Allmänna råd

Dessa allmänna råd avser skogsbrukets hänsynstagande till rennärningen inom de områden där renskötsel enligt 3 § rennäringslagen (1971:437) får bedrivas (renskötselområdet).

Samråd

Allmänna råd

Inom renskötselområdet bör även utanför året-runt-markerna samråd hållas årligen mellan samebyar och större skogsägare med återkommande skogsbruksåtgärder. Samrådet bör ske på motsvarande sätt som enligt föreskrifterna och de allmänna råden till 20 § skogsvårdslagen.

Föryngringsavverkning

Allmänna råd

För att sammanhängande betesområden årligen skall finnas tillgängliga för varje sameby bör koncentration av hyggen undvikas.

Inom flyttleder och rastbeten är det särskilt viktigt att hänsyn tas. Föryngringsavverkning bör inte utföras så att flyttledens funktion onödigtvis försämras. Detta kan t.ex. innebära att trädvegetation sparas i lämplig bredd upp till 100 meter i kanten av en myr.

Områden med arbetshagar och liknande anordningar, som traditionellt har utnyttjats för renskötseln, bör undantas från föryngringsavverkning till dess avtal om ersättningsanläggning träffats enligt bestämmelserna i rennäringslagen.

Inom samlingsställen är det viktigt att föryngringsavverkning sker planmässigt så att områdenas funktion inte onödigtvis försämras.

I områden med viktig hänglavsförekomst är det angeläget att åstadkomma en samplanering mellan skogsbruket och rennärigen så att tillgången på hänglav kan utnyttjas under en längre tidsperiod.

Vid föryngringsavverkning inom hänglavsbärande skog bör mindre trädsamlingar sparas inom hygget som spridningskällor för hänglav.

Beståndsanläggning

Allmänna råd

Markberedning som behövs för att trygga återväxten av skog bör ske med minsta möjliga påverkan på lavhävdade marker samt så att framkomligheten vid flyttning och samling av renar inte onödigtvis försvåras.

Skogsbilvägar

Allmänna råd

Skogsbrukets vägnätsplanering bör ske efter samråd med berörda samebyar för att undvika sönderstyckning av betesområden och svårigheter att hålla renarna samlade vid betet.

Till 36 § skogsvårdslagen

Allmänna råd

Med förhållandevis dyra återväxtåtgärder bör avses sådd och plantering.

Med större omfattning bör avses minst tre årsarealer och minst fem hektar.

Med årsareal avses här den betydelse begreppet har i föreskrifterna till 11 § skogsvårdslagen.

Som exempel på situationer när det skäligen kan befaras att återväxtåtgärder inte blir vidtagna kan följande nämnas.

Vid särskilt stor avverkning kan det enbart genom omfattningen av behövliga återväxtåtgärder befaras att sådana inte blir vidtagna i tillräcklig omfattning. Detsamma gäller om skogsägaren tidigare försummat återväxtarbetet på brukningsenheten.

Om skogsägaren har en svag ekonomi, vilket kan komma till uttryck genom tidigare avverkningar och brist på avverkningsbar skog på brukningsenheten, kan det också befaras att återväxtåtgärder inte blir vidtagna.

Vidare kan skogsägarens tidigare verksamhet, även icke skoglig sådan, ge anledning till en sådan bedömning.

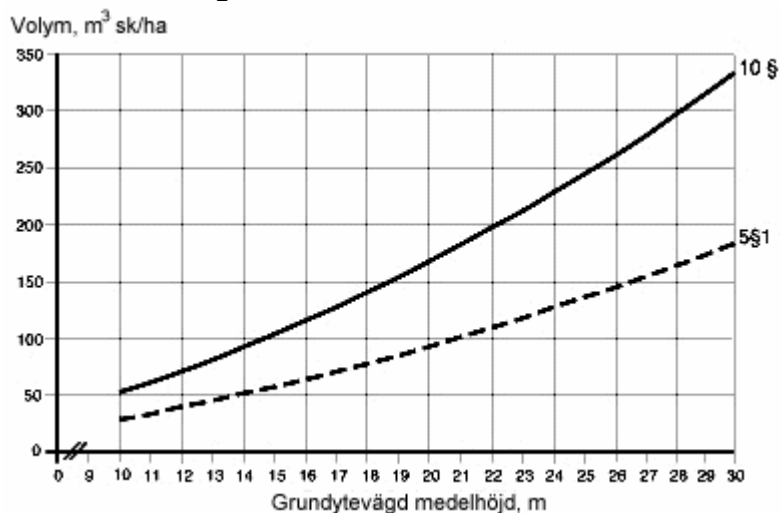
till 37 § skogsvårdslagen

Föreskrifter

För förhandsbeslut enligt 13 § skogsvårdslagen skall den som begärt beslutet betala en avgift som motsvarar full kostnadstäckning för Skogsstyrelsens handläggning av ärendet.

Bilaga

Virkesförrådsdiagram

— Lägsta virkesförråd efter en avverkning i barrskog som syftar till att främja skogens utveckling.

- - - Virkesförråd i barrskog, björkskog och blandskog av barrträd och björk som anger den nivå där skyldighet att anlägga ny skog normalt inträder.

Med barrskog avses bestånd som till minst 7/10 består av tall och/eller gran. Med björkskog avses bestånd som till minst 7/10 består av björk. Med blandskog av barrträd och björk avses bestånd som till minst 7/10 består av sådana trädslag.

Dessa föreskrifter (grundförfattningen) och allmänna råd träder i kraft den 1 januari 1994. Samtidigt upphävs

1. Skogsstyrelsens allmänna råd (SKSFS 1982:7) om användning av skogsodlingsmaterial från skogsfröplantager,
2. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 1984:5) till ädellövskogslagen (1984:119),
3. Skogsstyrelsens föreskrifter (SKSFS 1985:1) om bekämpningsåtgärder mot granbarkborre,
4. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 1986:6) till skogsvårdslagen (1979:429) med undantag för föreskrifterna och de allmänna råden om handel med och införsel av skogsodlingsmaterial.

Införda ändringar har trätt i kraft den 5 januari 1996 (SKSFS 1995:4), den 1 mars 1998 (SKSFS 1998:1), den 1 december 1998 (SKSFS 1998:5), den 1 januari 1999 (SKSFS 1998:7), den 1 maj 2001 (SKSFS 2001:1), den 3 januari 2003 (SKSFS 2002:3), den 1 januari 2005 (SKSFS 2004:1), den 25 mars 2006 (SKSFS 2006:2) och den 1 mars 2009 (SKSFS 2008:8).

I samband med ovan nämnda ändringar har följande Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd upphävts, SKSFS 1986:1 och SKSFS 1991:1.

HANS EKELUND

Stefan Bucht
(Skogsavdelningen)